

Dezvoltarea gândirii critice

În societatea contemporană, invazia tehnologiei și multitudinea activităților extrașcolare reprezintă un impediment în calea actului de lectură. Aceasta reprezintă pentru mulți elevi o obligație, pe care unii o considera inutilă și fără valoare. Rolul metodelor active este de a facilita înțelegerea textului lecturat, de a îndruma elevii spre lecturi potrivite nivelului lor de vârstă, de a utiliza într-un mod optim cunoștințele și informațiile obținute.

Lectura contribuie decisiv la cultivarea simțului estetic, la îmbogățirea vocabularului și a capacității de exprimare. De aceea, intervenția profesorului vine în sprijinul elevilor care întâmpina dificultăți de exprimare. Elementele de noutate sunt:

completarea educației și culturii dobândite formal de elevi prin abordarea textului literar, dar și crearea unor situații de învățare care să-i implice direct în actul de lectură.

În cadrul orelor de limba și literatura română, valorificarea gândirii critice este o necesitate și o modalitate de a forma deprinderi de gândire logică având drept scop determinarea elevilor de a citi cu atenție sarcinile de lucru și de a utiliza toate resursele de care dispune în vederea educației sale optime.

La ora de lectură, implicarea elevilor în mod activ dezvoltă curiozitatea acestora orientându-i în mod real spre cunoaștere și descoperire. Climatul de încredere în care lucrează împreună cu colegii lor, ca o echipă, în prezența unui dascăl preocupat de munca elevilor săi, cu discuții libere și interpretări de text, îi orientează pe elevi spre un anumit stil de muncă corect și propice ideilor originale.

Sarcina dascălului nu este ușoară, iar condițiile creării unui climat favorabil metodelor active este laborios și necesită o pregătire prealabilă. Profesorul este deschis spre comunicare și este dispus să asculte orice opinie fără a o contrazice încercând permanent să implice activ toți elevii, oferindu-le tuturor încredere și valorificând toate ideile. La rândul lor, elevii sunt deschiși și toleranți față de colegii lor, acceptă orice idee nouă și valoroasă spre a formula judecăți de valoare.

Astfel de metode active care stimulează implicarea elevilor sunt: brainstormingul, Diagrama Venn, cvintetul, ciorchinele, jurnalul cu dublă intrare, eseul de cinci minute, investigația comună, lectura predictivă, dezbateră, S.I.N.E.L.G, harta povestirii sau harta conceptelor, interviul în trei trepte, etc. Toate acestea îi orientează pe elevi spre a folosi tot ceea ce știu, dar și spre a explora noi cunoștințe care se lasă descoperite. Profesorul are rolul unui mediator, el trebuie să decidă dinainte ce metode folosește să-și cunoască elevii și să-i implice pe toți în lecție spre a folosi tot potențialul acestora.

În opinia mea, orice metodă folosită la lecție are avantaje și dezavantaje. Printre dezavantaje se pot observa următoarele: gestionarea defectuoasă a timpului de lucru, gălăgie și dezordine care necesită un efort suplimentar din partea dascălului. Avantajele sunt valoroase și multiple. O astfel de oră în care am valorificat metodele active a fost un succes și elevii au fost încântați.

Detalierea conținuturilor unei ore de curs**CLASA a VI-a****PROPUNĂTOR ALINA PREDUȚ****SUBIECTUL** Schița**TIPUL** predare-învățare-evaluare**COMPETENȚĂ GENERALĂ** receptarea mesajului scris din textele literare în scopuri diverse**COMPETENȚE SPECIFICE**

- ✓ Înălțuirea clară a ideilor
  - ✓ Redarea unor texte imaginative
  - ✓ Folosirea unor texte de lucru cu textul
- Obiective operaționale

Specifice

- ✓ Să exprime în cuvinte proprii ideile transmise de autor prin mesajul operei
- ✓ Să identifice cauzele comportamentului personajului și efectele asupra mediului cu care vine în contact

Demonstrabile

- ✓ Să ofere câteva exemple din text
- ✓ Să elaboreze un eseu de 5 minute

Strategie didactică

Forme de organizare

- a conținuturilor : integratoare
- a activității : frontală, pe grupe

Tipuri de interacțiuni profesor-profesor, elev- profesor, elev-elev

Evaluare formativă, sumativă, orală și scrisă

Resurse

- Pedagogice conversație euristică, inteligențe multiple, brainstorming
- Materiale fișe de lucru, videoproiector și internet
- Temporale 50 minute

Momentele lecției

1. Evocare -10 minute

Discuții pe scurt despre autor și operă

Brainstorming asupra titlului

Test în perechi valorificând cunoștințe anterioare

2. Realizarea sensului - 20 minute

Discuții asupra personajelor schiței.

Se va realiza evaluarea formativă printr-o sarcină didactică

Ce semnifică formulele de adresare / apelativele ?

3. REFLECȚIA

ÎNTREBAREA BINARĂ

Cine este adevăratul vinovat în educația copilului?

REȚEAUA DE DISCUȚII

Perechi de elevi scriu o listă cu argumente pentru răspunsuri pozitive sau negative la întrebarea binară.

Perechile se grupează apoi cu alte perechi pentru a găsi răspuns definitiv.

Dezbaterea

Ca rezultat al rețelei de discuții, clasa este divizată în două, elevii susținând cele două răspunsuri posibile, schimbându-și literalmente părerea.

REȚEAUA PERSONAJELOR

Elevii scriu numele personajului principal în mijloc, apoi în cercuri satelit, se scriu cuvinte care caracterizează acel personaj.

4. Extensia

Realizați un cvintet pornind de la personajul principal

După lecție

Scrieți o schiță în care un prieten de-al vostru să devină personaj literar.

O astfel de lecție poate valorifica o gamă largă de metode active și încurajează elevii să se exprime, dar și să-și susțină opiniile în mod real.

În cadrul cercurilor literare, abordarea textului literar pe roluri este inovativă și constituie o metodă activă de stimulare a creativității. Rolurile stabilite cu atenție de profesor pot fi: constructorul, sintetizatorul, călătorul, desenatorul și conectorul. Aceștia vor fi îndrumați cu atenție spre îndeplinirea sarcinilor precise de lucru pe care le-au primit în prealabil. Profesorul mediază toată activitatea, dar elevii participă activ și sunt încurajați să pună întrebări din perspectiva rolului pe care îl îndeplinesc. Este esențial ca fiecare elev să îndeplinească pe rând mai multe roluri, iar învățarea prin cooperare va oferi explorarea inedită a noțiunilor ce urmează a fi descoperite.

În concluzie, astfel de activități sunt necesare și trebuie să-și găsească un loc aparte în cadrul orelor de studiu spre a forma deprinderi și abilități valoroase, dar și spre formarea unei atitudini pozitive față de activitatea didactică, privilegiind autonomia elevului.

Bibliografie: Alina Pamfil, Limba și literatura română în gimnaziu, Structuri didactice deschise, 2008

Prof. Alina Preduț

Școala Ioan Opreș, Turda, Județul Cluj